

Information vedr. Tobaksdirektivet

Europa-Parlamentets plenarforsamling gav onsdag den 8. oktober 2013 grønt lys til at indgå i de kommende dialogforhandlinger mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om et samlet kompromis

Tirsdag den 8. oktober 2013 fastlagde et flertal i plenarforsamlingen et forhandlingsmandat til ordfører Linda McAvan (S&D, UK) til at indgå i de uformelle dialogforhandlinger med Rådet og Kommissionen om et samlet kompromis for tobaksvaredirektivet. Lovteknisk betyder det, at McAvan forhandler på vegne af Europa-Parlamentet med afsæt i den betænkning som plenaren stemte for. Forhandlings-mandatet blev godkendt med overvældende opbakning: 620 stemmer for, 43 stemmer imod og 14 undladelser.

Der var bred opbakning til direktivets hovedformål om at gøre det mindre attraktivt for unge at ryge. Når det er sagt, var der en hed debat om de egentlige foranstaltninger til at afskrække de unge fra at ryge, og der var frem til plenardebatten indgivet 102 ændringsforslag til betænkningen. De centrale spørgsmål var:

- **Emballagens mærkning:** Betænkningen foreslår, at lovudkastet indfører krav om kombineret billede- og tekstadvarsler. Spørgsmålet var imidlertid, hvad procenttærsklen på sundhedsadvarsler på tobakspakninger skulle være? 75 pct., 65 pct., 55 pct. eller 50 pct.?. Kompromisset blev 65 pct.
- **Reguleringen af E-cigaretter:** Skal de elektroniske dampcigaretter betragtes som et lægemiddel og sælges på apotek, eller skal de betragtes som tobaksvarer, der kan sælges i f.eks. kiosker? Kompromisset blev, at E-cigaretter betragtes som tobaksvarer. Hvis producenten dog hævder, at E-cigaretterne har helbredende eller forebyggende effekt, reguleres E-cigaretten som medicin.
- **Tilsætningsstoffer i cigaretter** (særlig fokus på mentolcigaretter) og salg af "slim"-cigaretter (pakker med færre end 20 cigaretter). Kompromisteksten foreslår fortsat, at det skal være forbudt at tilsætte frugt- og mentolsmag til cigaretter, men at mentol skal være fritaget de næste 8 år. Tilsætningsstoffer, der er essentielle for tobaksfremstillingen, som f.eks. sukker, skal dog fortsat være lovlige, såfremt de fremgår af ingredienslisten med mængdeangivelse. Forbuddet mod "slim"-cigaretter blev pillet ud.
- **Tobaksvarer der indtages oralt:** Forbuddet mod tobak, der indtages gennem munden (snus), opretholdes - dog ikke for Sverige, som er fritaget.
- **Imiterede tobaksvarerprodukter:** Forslaget om forbud mod imiterede tobaksprodukter, herunder potentielt lakridspiben, blev nedstemt.
- **Bekæmpelse af illegal handel:** For at begrænse mængden af ulovlige tobaksvarer på markedet bør medlemsstaterne garantere, at både de enkelte pakker og transportemballage kan identificeres med et mærke, så de vil kunne spores fra producent til den første forhandler.

Yderligere om de politiske positioner

Ordfører McAvan indledte drøftelserne ved at understrege, at EU må forhindre tobaksfirmaerne i at målrette en række opfindsomme produkter mod unge og sikre, at cigaretpakkerne bærer effektive sundhedsadvarsler. Citat: "**Vi ved, at det er børn, ikke voksne, der begynder at ryge. Og på trods af, at antallet af voksne rygere er for nedadgående i de fleste medlemsstater, viser tal fra Verdenssundhedsorganisationen, WHO, en foruroligende stigning i antallet af unge rygere i mange medlemsstater**". Hun fremhævede, ligesom flere andre MEP'ere, at omkring 700.000 mennesker dør hvert år som følge af rygning i EU, og at det derfor er statens ansvar at stille strengere krav til salg af tobak. Hun forsvarede flere reguleringer, fordi erfaringen viser, at tiltag, der har til formål at begrænse rygning, har reduceret antallet af EU-borgere, der ryger, fra 40 pct. i EU15 i 2002 til 28 pct. i EU27 i 2012. Undersøgelser viser også, at antallet af unge rygere er blevet halveret i Canada, som følge af deres indførelse af billedadvarsler i 2001.

De politiske grupper i plenaren var delt op i to grupperinger, for så vidt angik direktivets hovedformål. På den ene side argumenterede en stor gruppe for betænkningens skærpede ændringsforslag. Det gjorde de ud fra hensynet til den offentlige sundhed og statens forpligtelse til at formulere lovgivning, der beskytter

befolkningen imod tobaksindustriens markedsføring. Gruppen bestod af Gruppen for Det Europæiske Folkeparti (Kristelige demokrater), Gruppen for Det Progressive Forbund af Socialdemokrater (S&D), Gruppen Alliancen af Liberale og Demokrater for Europa (ALDE), Gruppen De Grønne/Den Europæiske Fri Alliance (De grønne), Den Europæiske Venstrefløjs Fællesgruppe/Nordisk Grønne Venstre (GUE/NGL), Gruppen for Europæisk Frihed og Demokrati (EFD) og et par løsgængere.

På den anden side argumenterede en lille gruppe bestående af De Europæiske Konservative og Reformister (ECR) og et par løsgængere imod betænkningen. Modstandernes bærende argument var hensynet til beskæftigelse og den personlige frihed til at vælge, om man ønsker at ryge eller ej.

Der var større uenigheder blandt de politiske grupper, for så vidt angik de nærmere foranstaltninger til at afskrække de unge fra at ryge. Følgende skillelinjer skal fremhæves.

Emballagens mærkning: McAvans betænkning lagde op til at støtte en procenttærskel på 75 pct., for så vidt angik sundhedsadvarsler på cigaretpakkerne, men dette skulle vise sig at være for ambitiøst. ALDE fandt, at man skulle finde en rimelig balance for omfanget af sundhedsadvarsler, men at kompromisset skulle indeholde et krav om mærkninger på både for- og bagside. De grønne talte for 75 procent. S&D, Kristelig demokrater og GUE/NGL støttede en stigning af sundhedsadvarsler. ECR talte implicit imod flere sundhedsadvarsler. Kompromisset blev som sagt 65 procent, og må siges at være det område, hvor Europa-Parlamentet gik stærkest imod tobaksindustriens interesser. Samtidig blev man dog enige om at sundhedsadvarslerne skal placeres nederst på pakken og ikke øverst.

Regulering af E-cigaretter: ECR, ALDE og Kristelige demokrater indtog en position imod regulering af E-cigaretter som lægemiddel. Deres kerneargument var, at forbrugere primært anvender e-cigaretter til at holde op med at ryge, og at e-cigaretter af den grund skal være let tilgængeligt at købe. S&D og De grønne argumenterede for streng regulering af E-cigaretter, og at det giver flest garantier for borgernes sundhed, hvis E-cigaretter betragtes som lægemiddel. S&D slog fast, at det ikke bør være op til medlemsstaterne selv at regulere salg af E-cigaretter, som foreslået af grupperne imod reguleringen. Kompromisset blev, at E-cigaretter som udgangspunkt ikke underkastes regulering. Hvis producenten dog hævder, at E-cigaretterne har helbredende eller forebyggende effekt, reguleres E-cigaretten som medicin.

Tilsætningsstoffer i cigaretter og salg af "slim"-cigaretter: S&D, Kristelige demokrater, GUE/NGL, De grønne og ALDE talte for at forbyde brugen af tilsætningsstoffer, mens ECR talte imod. De grønne og GUE/NGL nævnte eksplicit deres modstand imod salg af tynde cigaretter. Kompromisteksten foreslår fortsat, at det skal være forbudt at tilsætte frugt- og mentolsmag til cigaretter, mens forbuddet mod "slim"-cigaretter blev pillet ud.

MEP Bendt Bendtsen fra Kristelige demokrater bakkede op om de skærpede ændringsforslag i betænkningen men fandt, at det skal være op til den enkelte medlemsstat at regulere snus. Han fandt det meningsløst at forbyde snus, når tobak er tilladt, da snus er mindre skadeligt end tobak.

Sundhedskommissær Tonio Borg hilste de skærpede ændringsforslag velkommen og understregede, at direktivforslagets sigte er at nedbringe antallet af rygere og redde menneskeliv. Han henlede afslutningsvis opmærksomheden på, at det nugældende direktiv blev genstand for retslige indsigelser fra tobaksindustriens side, men at domstolene stadfæstede direktivets gyldighed. Det nuværende direktivforslag vil derfor fortsat have retsgrundlag i art. 114 for det indre marked.

Rådets repræsentant fra Litauen fandt McAvans betænkning glimrende og håbede på, at Europa-Parlamentet og Rådet kunne indgå en aftale så hurtigt som muligt. Han fremhævede, at Rådet deler samme overordnede mål som Europa-Parlamentet med særlig fokus på at beskytte borgernes sundhed, herunder særlig den unge generation og at bekæmpe de sundhedskonsekvenser, som rygning forårsager. Citat: **"Bedre sundhed giver bedre velfærd og bedre velfærd giver mindre udgifter"**. Samtidig fremhævede han, at der var nogle punkter, hvor Rådet havde en anden tilgang.

Næste skridt

Ifølge ordfører McAvan vil de første dialogforhandlinger blive påbegyndt i løbet af uge 42. Det forventes, at Europa-Parlamentet og Rådet vil forhandle intenst om E-cigaretterne, idet Rådets enstemmige holdning er, at det skal betragtes som lægemiddel.

Når direktivet er endeligt vedtaget, vil EU's medlemsstater have 18 måneder til at indarbejde de nye regler i deres nationale lovgivning (regnet fra den dag, hvor direktivet træder i kraft) samt 36 måneder for reglerne om tilsætningsstoffer. For mentol vil der dog gå yderligere 5 år (dvs. 8 år i alt), inden de nye regler gælder.

Direktivforslagets historik

- Den 19. december 2012 foreslog Kommissionen at revidere det eksisterende tobaksvaredirektiv (2001/37/EF) med et nyt direktiv i form af "forslag til direktiv om fremstilling, præsentation og salg af tobak og tobaksrelaterede produkter" [KOM (2012) 0788].
- Den 21. juni 2013 opnår Rådet politisk enighed
- Den 10. juli 2013 vedtager Europa-Parlamentets udvalg for Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI) deres betænkning
- Den 8. oktober 2013 opnår Europa-Parlamentet deres fælles holdning.

Med venlig hilsen

Morten Dalsgaard
Christiansen og

Klaus Andersen
Permanent representative of
the Danish Parliament to the
EU

European Parliament
Rue Wiertz 50, B-1047 Bruxelles
WIE 06 U008
Mobile: +32 476 962 982
Tel: +32 (2) 2 28 44 2330